

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Generalis Totivs Sacri Ordinis Clericorvm Canonikorvm Historia Tripartita

Pennotto, Gabriele

Coloniae, Anno M.DC.XXXXV.

XII. Primum Monasterium in horto Valerij à B. Augustino Presbytero institutum, non Monachorum, vel Eremitarum, sed Clericorum extitisse.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38634

dij: Et de suscepto eius proposito sententiā Dno amplius quam de carnis neportibus exultante. Quae verba eundem sensum redolent, quem alia eiusdem Augustini ser. i. de com. vita Clericorum, cum ait: Cognitio instituta, & voluntate mea beata memoria senex Valerius dedit mihi hortum illum, &c. Quae verba non significant statum vitae regularis iam inchoatum, & formatum, sed propositum desiderio, & voluntate conceptum. Adde etiam, hoc nomen propositum, apud Augustinum significare votum continentiae perpetuae, cum abdicatione rerum temporalium, abstrahendo tamen ab ingressu religionis: & in hoc sensu dixit Augustinus scribens Bonifacio Comitum epist. 70. Cum ergo te esse in hoc proposito gaudeamus, nauisq; viros omnes duxisti. Et hoc fuisse propositum Augustini ante presbyteratum, indicant verba Possidij cap. 2. & 4. & ad omnem dubitationem tollendam adde tex. in cap. si quis virorum 30. d. ubi declaratur, nonnisi propositi, intelligi votum continentiae.

Dices, saltem ex hoc sequitur, quod si statim post baptismum non fuit monachus, tamen cum baptismo ipsam vitam monasticam, vel eternitatem in votis habuit, quam. n. aliam vitam religiosam in animo habere poterat cum ipse non optaret fieri clericus, sed multo magis clericatu relinqueretur? Respondeo, mihi certissimum videri, illud vitae genus cum in animo habuisse, quod se Romae, ac Mediolani vidisse faceret, quodq; summo opere laudauit in 1. lib. de moribus Ecclesiae cap. 33. illud verò non erat genus monachorum, vel eremitarum, sed genus quoddam religiosorum, qui in Ciuitatibus à conuersatione hominum remotissimi, in vna domo plures similes viuentes communem vitam simul ducebant, quibus praclarissimum elogium ibi recinunt: ex quo etiam loco habemus verum intellectum eorum, quae de monasterio Mediolanensi pleno bonis fratribus sub Ambrosio Nutritore scribit libro 8. Confess. cap. 6. vel si concedamus, B. Augustinum ab initio suae conuersionis vitam eremiticam animo concepissem, illud pro comperto tenendum est, eam non fuisse vitam eremiticam, canonicam, siue monasticam, sed solitariam, siue anachoriticam. ita enim de se ipso fatetur ipsemet lib. 10. Confess. cap. 43. Conuersus peccatis meis, & mole peccatorum, & miseria mea egerantem in corde, meditatiq; suam fugam in solitudine sed prohibuisti me. & confirmasti me, dicens, ideo pro omnibus Christus mortuus est, ut qui viuunt, iam non sibi viuant, sed ei, qui pro ipsis mortuus est. Quod tamen desiderium opere non compleuit, vt ex eisdem verbis apparet.

VI. Non me fugiant alia dicta huius auctoris innumera, quibus suam opinionem suadere nititur, sed triplici de causa illa omitto. primo ne praecipuum Aristotelicum transgrediar, quo monemus, non esse disputandum contra quamlibet opinionem sermonis gratia dictam, nec oportere laborare ad soluendam quamlibet litigiosam ratio-

nem. Secundo, quod illa ex testibus D. Augustini, vel aliorum Doctorum falso, vel perperam allegata magna ex parte desumpta fuerint, de quibus inferius peculiaris tractatio nobis habenda erit. Tertio, ne iuxta regulam traditam à D. Augustino lib. de Bono perseverantiae cap. 10. eiusmodi rationes alicuius momenti asserere videremur, quas maluerim disputatione cohibere, quam silentio praeterire. Praesertim quod ex dictis satis patet, B. Augustinum ante presbyteratum, vel monachatum, vel eremitam nunquam fuisse: sed inter laicos vitam laicalem, licet communem cum socijs, & amicis apud agros proprios in Tagastensi comitatu vixisse.

CAPVT DVO. DECIMVM.

Primum monasterium in horto Valerij à B. Augustino presbytero institutum, non Monachorum, aut Eremitarum, sed Clericorum extitisse.

Cogitauerat ergo sanctissimus Pater ab initio conuersionis suae ad Deum, firmiterq; apud se seruauerat ad apicem Evangelicae perfectionis per omnimodam rerum secularium renunciationem, & consiliorum obseruantiam contendere, cum trium votorum professione. Verum rem ipsam ante presbyteratum opere nullatenus compleuerat: sed factus Presbyter monasterium intra Ecclesiam, (inquit Possidius) mox instituit: & cum Dei seruis viuere cepit secundum modum, & regulam sub sanctis Apostolis constitutam. De hoc nulli dubitant id omnes pro comperto habent. Ceterum cuiusnam instituti illi essent, quos in eo monasterio instituit, & cum quibus vixit secundum modum & regulam Apostolicam, an monastici, vel eremitici, an verò Clericalis, non est vna omnium sententia, nec defunt, qui pro viribus contendunt, illos Dei seruos, cum quibus Augustinus factus Presbyter in eo monasterio vixit, non clericos, sed eremitas, vel monachos fuisse: quamquam qui hoc affirmant, addo inter se discordes sint, vt non solum de numero monasteriorum à B. Augustino extructorum, sed etiam de loco, ubi illud monasterium extructum fuerat, apud illos necdum satis conslet. Nam Autor sermonum ad eremitas sermon. 5. & 14. tria monasteria à B. Augustino constructa asserit, primum in nemore à Ciuitate remotissimo pro eremitis. Secundum in horto Valerij ab ipsa Ciuitate aliquantum remoto pro ipsis etiam eremitis. Tertium, quod fundauit factus Presbyter in Ciuitate pro Clericis. Sigibertus verò in Epistola ad Macedonium è contrario vult,

pri-

Primum monasterium adificatum in horto Valerij pro eremitis in loco secreto ciuitate. Secundum, adhuc magis distans inter rupes, & saxa item pro eremitis verò in ciuitate, postquam factus est Clericus. S. Antoninus, siue Frater Saxonia ait, Primum monasterium adificatum fuisse in nemore pro eremitis, antequam Presbyter. Secundum in horto Valerij in Ciuitate, quum factus est Presbyter, in quo monasterium factum est, cum quibus habitum regulam scripsit. Tertium verò in horto Valerij, postquam ordinatus est Episcopus, cum quibus in Episcopatu vixit. Frater Iordan. de Saxonia lib. 1. in cap. 7. & 13. quamquam dicit, horto postquam extra Ciuitatem, sed in loco quo satis commodum illi erat curam exercere. Azorius tom. 1. Institutio in lib. 12. cap. 23 dicit, Primum monasterium fuisse in nemore pro Eremitis in Ciuitate, & horto Valerij in Ciuitate. Tertium in domo Episcopi quamquam fateatur, se potius ex rebus Eremitarum, quàm ex propria fuisse, nec dicit, an Monasterium inuenit extructum ante Augustini Praesbyteratum. Volaterranus duo tantum Monasteria Augustino extructa affirmat, alterum in quo dicit, Augustinum ante Presbyteratum cum Eremitis vixisse: alterum postquam factus est Presbyter, in quo Clericos posuit, quibus in presbyteratu copatu conuixit. Nouissimè Ioan. in cap. 5. & cap. 6. in princ. & cap. 7. in princ. cap. 8. in principio, & alibi totis viribus probet, Monasterium, quod Augustinus Presbyter in horto Valerij instituit, fuisse, non autem Clericorum. Quae inconstantia, & si sola sufficere possent, sitatem ostendendam, & conuincendam non scribunt ex certa notitia contradiant, nihilominus vt veritas certumunita, & firmata apud omnes consensibus assertionibus declaratur.

II. Prima assertio. B. Augustinus ante Presbyteratum nullum Monasterium fundauit, sed factum probata, & firmata relinquuntur praecedentibus cap. 9. 10. & 11.

Secunda. Primum Monasterium non extructum in horto à B. Valerio institutum postquam illum presbyterum fuit: haec assertio euidenter deducitur cap. 5. ubi ait: Factus ergo Presbyter Monasterium instituit, & cum Dei seruis secundum modum, & regulam sub sanctis Apostolis constitutam. Quod autè Augustinum in horto extructum intra Ecclesiam, idem fuisse instituisse in horto B. Valerij, decl-

Primum monasterium ædificatum fuisse in horto Valerij pro eremitis in loco secreto, & remoto à ciuitate. Secundum, adhuc magis distans à ciuitate inter rupes, & saxa item pro eremitis. Tertium verò in ciuitate, postquam factus est presbyter pro Clericis. S. Antoninus, siue Frater Iordanus de Saxonia ait, Primum monasterium ædificatum fuisse in nemore pro eremitis, antequam esset presbyter. Secundum in horto Valerij in Ciuitate, postquam factus est presbyter, in quo positi sunt viri religiosi, & docti, cum quibus habitauit, & quibus regulam scripsit. Tertium verò in domo Episcopi, postquam ordinatus est Episcopus pro Clericis, cum quibus in Episcopatu vixit. Consentit Frater Iordanus de Saxonia lib. 1. in Vitas fratrum cap. 7. & 13. quamquam dicat, hortum illum fuisse positum extra Ciuitatem, sed in loco vicino, ex quo satis commodum illi erat curam animarum exercere. Azorius tom. 1. Institutionum moralium lib. 12. cap. 23 dicit, Primum Monasterium ædificatum fuisse in nemore pro eremitis. Secundum in Ciuitate, & horto Valerij, item pro eremitis. Tertium in domo Episcopi pro Clericis, quamquam fateatur, se potius ex relatione ipsorum Eremitarum, quàm ex propria sententia scripsisse, nec dicat, an Monasterium in horto Valerij fuerit extructum ante Augustini Presbyteratum, an post. Volaterranus duo tantum Monasteria ab Augustino extructa affirmat, alterum in nemore, in quo dicit, Augustinum ante Presbyteratum triduo cum eremitis vixisse: alterum in ciuitate, postquam factus est Presbyter, in quo Canonicos Clericos posuit, quibus in presbyteratu, & Episcopatu conuixit. Nouissimè Ioan. Marquez cap. 5. §. 8. & cap. 6. in princ. & cap. 7. in princ. & §. 1. & cap. 8. in principio, & alibi totis viribus defendit, vt probet, Monasterium, quod Augustinus factus Presbyter in horto Valerij instituit, Eremitarum fuisse, non autem Clericorum. Quæ opinionum inconstantia, & si sola sufficere possit ad illarum falsitatem ostendendam, & conuincendum, quod non scribunt ex certa notitia eorum, de quibus tractant, nihilominus vt veritas certis rationibus munita, & firmata apud omnes constet sequentibus assertionibus declaratur.

I Prima assertio. B. Augustinus ante presbyteratum nullum Monasterium fundauit. hæc assertio probata, & firmata relinquatur ex dictis in præcedentibus cap. 9. 10. & 11.

Secunda. Primum Monasterium à B. Augustino extructum in horto à B. Valerio donato, fuit institutum postquam illum presbyterum ordinauit hæc assertio euidenter deducitur ex Possidio cap. 5. ubi ait: *Factus ergo Presbyter Monasterium intra Ecclesiam mox instituit, & cum Dei seruis viuere cepit secundum modum, & regulam sub sanctis Apostolis constitutam.* Quod autè Augustinus instituisse Monasterium intra Ecclesiam, idem fuerit, atque illud instituisse in horto B. Valerij, declarat ipse Au-

gustinus in serm. 1. de communi vita Cleric. dicens: *Cogitate instituta, & voluntate mea boni nomen. Senece Valerius dedit mihi hortum illum, in quo nunc est monasterium, cæpi boni propositi fratres colligere comparare meos, &c.* Neque lapsus est memoria Possidius, ponens secundum Monasterium in domo Episcopi extructum loco primi, vt putauit Card. Baronius: sed dixit, illud primum monasterium extructum intra Ecclesiam, quia extructum fuit in horto Ecclesie vicino, aut etiam Ecclesie contiguo, vt statim dicemus. neque ante illud B. Aug. aliud monasterium ædificauit: quia si illud instituisset, cum fundatio monasteriorum sit res grauis, & notabilis, non illam Possidius omisisset, cum aliorum monasteriorum meminerit, & aliarum rerum, quæ minoris ponderis videbantur. nec etiam illud prætermisisset ipse Augustinus, sicut nõ prætermisit duo monasteria fundata in horto Valerij, & in domo Episcopali.

Tertia assertio. Monasterium in horto Valerij institutum, non fuit fundatum in solitudine, aut in loco ab ipsa ciuitate longinquo, sed vel in ipsa Ciuitate Hipponensi, aut certe in suburbio eisdem ciuitati propinquo ad eò, vt ex eo facilis esset accessus ad curam animarum exercendam in ciuitate. quæ assertio probatur testimonio euidentissimo Possidij cap. 4. scribentis, quod cum B. Valerius Episcopus flagitante Ecclesiastica necessitate de prouidendo, & ordinando Presbytero ciuitatis, plebem Dei alloqueretur, iam scientes Catholici S. Augustini propositum, & doctrinam. manu iniecta eum tenuerunt, & Episcopo ordinandum obtulerunt. quæ verba indicant, B. Augustinum non qualitercunque fuisse ordinatum presbyterum, sed eo sine, vt ciuitatis plebem regeret. & curam gereret animarum ipsius Ciuitatis. Porro si eidem factò presbytero B. Valerius statim dedit hortum, ad construendum ibidem monasterium, & ille ibi loci monasterium mox instituit, ibique cum Dei seruis habitauit, ac vixit, nullus nisi in hoc stupidus, vel obstinatus, affirmabit, illud hortum non ad eò propinquum Ciuitati, & parochiali Ecclesie fuisse, quin ex illo ad curam animarum in Ciuitate exercendam accessus commodus haberi potuisset. Quod tali ratione sic declaratur. ¶ B. Augustinus ante presbyteratum inter eremitas in nemore, vel in solitudine degisset, postquàm presbyter, & Parochus Ciuitatis est ordinatus, eremitis vale facere, & ad parochiam accedere, ibique suam diurnam habitationem sibi constitucere debuisset. quanto minus credendum est, quod postquam fuit ordinatus presbyter, & constitutus Parochus ad regendam plebem Ciuitatis, relicta illatim Ecclesia, & parochia, ad eremum conuolare, ibique monasterium extruere, & suam diurnam habitationem constitucere voluerit? Hanc rationem confirmo euidenti autoritate eiusdem Possidij infra cap. 7. cum prius dixisset, B. Valerium dedisse ipsi Augustino potestatem in Ecclesia prædicandi

Euangelium ac frequentissime tractandi, & quod lucerna accensa, & ardens, eleuata super candelabrum, omnibus, qui in domo erant, lucebat, & quod omnes Christiani, tam Catholici, quam Donatistae, qui erant in ciuitate, Augustinum adierunt, rogantes, vt Fortunatum Manichaeorum presbyterum, qui plurimos in illa ciuitate seducebat, suis disputationibus cōpesceret, & alia multa, concludit tandem his verbis: *Et docebat ille, ac predicabat priuatim, & publice in domo, & in Ecclesia saluta verbū, cum omni fiducia aduersus Africanas hereses, maximeque contra Donatistas, & Manichaeos, & Pelagianos &c.* Quae verba cum scribat de Augulino presbytero, & nondum Episcopo, indicio sunt, quod tūc temporis, non in eremo, non in solitudine, non in loco à Ciuitate remoto manebat, sed in ipsa ciuitate, vel in loco ad eam propinquo, vt facillimum esset illi accessus ad suam Ecclesiam, & ad clericum ad illius domum, & è contrario omnibus ciuibus ad illius domum, in qua docebat. Et confirmatur secundo eadem ratio apertissimo testimonio, & suscriptione etiam aduersarij, duobus, vel tribus exceptis. Omnes enim ab hac ratione conuicti, concedunt, monasterium à B. Augulino extructum, postquam factus fuit presbyter, vel in ciuitate institutum, vel in loco ciuitati propinquo, & ad munera parochialia obcunda idoneo, ita enim affirmant Vincentius Beluacensis lib. 17. cap. 51. & ex illo D. Antoninus in 2. p. tit. 10. cap. 8. §. 2. & 3. p. tit. 24. cap. 14. §. 2. Frater Iordanus de Saxonia lib. 7. cap. 7. & 13. Volaterran. lib. 21. & Azorius to. 1. liber. 11. cap. 22. quæst. 1.

IV. **Q**uarta assertio. Primum monasterium à B. Augulino in horto Valerij fundatum, non fuit monachorum, aut eremitarum, sed Clericorum, qui vel actu, vel saltem aptitudine proxima tales erant. Hæc assertio prius explicanda est, & deinde probanda. Dixi enim notanter, religiosos illos viros in primo Augulini monasterio constitutos, & institutos, aut actu, aut saltem aptitudine clericos fuisse: quia nō crediderim, eos, qui monasterium illud ingrediebantur, in ipso statim ingressu omnes clericos fuisse, vel vt tales essent, aliqua certa lege ab Augulino constitutum: sed quod illud monasterium collegium esset religiosorum virorum, ex quo iuxta varias ecclesiarum indigentias ipsi clerici sumerentur, sicut modo sumuntur ex seminarijs, & collegijs in omnibus ferè ciuitatibus ad hunc eundem finem institutis, qualia præsertim Romæ plura videmus, vt Seminarium Romanum, Collegium Germanicum, Græcorum, Anglorum, & alia. Et hinc obiter habes, vnde colligas differentiam, qua vsus est Augulinus in dicto serm. 1. de com. vita clericorum, cum de primo monasterio verba faciens, vocat illud simpliciter monasteriū: de secundo verò loquens, appellat illud non simpliciter monasterium, sed monasterium Clericorum. Ratio enim differentia non est, quod primū monasterium esset domus eremitarum, aut mona-

chorum, vt aliquis fortasse meditabitur, vel quod non esset Collegium, & Seminarium clericorum, hæc enim imaginationem falsam esse, conuincit illa verba Possidij cap. 11. *Ex monasterio, quod per illū venerabilem virum & esse, & crescere caperet magno desiderio poscere, atque accipere Episcopos, & clericos pax Ecclesie, atque vnitas & cepit primo, & postea constituta est.* Sed ratio differentia existit, quod in 2. monasterio degentes, Ecclesie Cathedralis, Canonici cum essent, non nisi clerici esse poterant, in sacris, vt plurimum constituti, nimirum presbyteri, diaconi, & subdiaconi: nam in 2. sermone de communi vita clericorum B. Augulinus omnium illorum nomine referens, omnes, vno excepto Patricio, qui illius nepos erat, in sacris constitutos fuisse monstrauit. Verum qui in primo monasterio manebat, & si ex illius monasterij instituto clerici esse possent, & ad clericatum assumi consueuissent, non tamē erant actu clerici in sacris constituti, sed ad summum in minoribus, excepto Preposito, vel presbytero: nam per illa tempora ad sacros ordines non nisi pro Ecclesiarum indigentijs admitti consueuerunt.

Hæc præmissa declaratione probatur assertio, primum autoritate Ecclesie, quæ in officio D. Augulini in tertia Antiphona in Laudibus canit: *Factus ergo Presbyter, monasterium Clericorum max instituit, & cepit viuere secundum regulam sub sancto apostolo constitutam.* Quod officium licet non sit in vsu per omnes Ecclesias, est tamen probatum ab Ecclesia Romana per bullam Pij V. editam anno Domini 1570. quæ incipit: *Licet Ecclesia Dei.* Et illius vsus est antiquissimus in multis Cathedralibus, tum in Italia, vt in Ecclesia Perusina, & Eugubina, & extra Italiam in Ecclesia Casaraugustana, & Valentiana, referente Trullo lib. 1. de Canonis cap. 3. & non solum inter Canonicos Regulares, sed etiam apud venerandos Eremitas Augulinos: nam dicta Antiphona reperitur in illorum Breuiarijs editis Venetijs anno 1587. & in Breuiario edito Augulitaurinorum anno 1520. Et dicebatur ab illis in diuino officio ante annos 300. Nam frater Iordanus de Saxonia, qui fuit circa annū 1320. fatetur lib. 2. in Vitis fratru cap. 14. illam suo tempore recitari solitam, ita scribens: *Licet enim etiam prius vixerit secundum modum Apostolicum, non tamen secundum regulam: quia uandem erat factus, quod etiam ibidem dixit Possidius, & cantatur in Antiphona, quod factus Presbyter monasterium Clericorum max instituit, non dicit monachorum, sed Clericorum: hoc etiam referri debet ad secundum Monasterium suum, quod fecit in horto, in quo, vt plurimum, locauit Frater Clericos. In primo autem Monasterio, quod erat in Eremo, multis poterunt esse Laici. Hæc Frater Iordanus quem Ioan. Marquez non solum pro Beato nobis tribuit, sed pro teste omni exceptione maiore, qui, vt vides, Monasterium in horto Valerij ab Augulino factū presbytero extructum clericis Canonis libentissimè concedit, quos ab Eremitis, & Monachis*

apert.

apertissime distinguit.

V. **E**t licet hoc testimonium Ecclesie, quæ ad hanc veritatem probanda debet, confirmatur nihilominus hæc nostra assertio autoritate Doctorum, vt Canonicos Regulares omittendo adduco Vincentium Beluacensem eiuslibi Historialis cap. 51. hæc ad verbum *Factus presbyter statim Monasterium constituit, & cepit viuere secundum regulam, solum constitutum.* Hic Autor floruit Thomam Aquinatem circa annū quem tunc eruditionis fuisse constitutis in mentem venerit, ipsum D. Thomam adduco ex his, quæ in 1. 2. & quibus videtur Cardinalis Bellarmus Ecclesiasticis in D. Thom. obsequio adduco ipsum D. Thom. quem Felix præcitata dicit, ordinasse ipsum Officiū Augulini, quo hæc Antiphona recitatur ergo Presbyter, &c. Tertio adduco num in 2. par. Historial. tit. 10. cap. 8. Beluacensis trās scribens ait: *Comperimus B. Valerium Hipponeus Episcopum esse factum, & licet nuntiam, presbyterum ordinem interitus, factum ergo Presbyterum Monasterium max instituit, &c.* Nec dissimiliter tit. 24. cap. 14. §. 2. quamquam non extepta loquatur, sed solum referendo Iordanus de Saxonia.

Et quo multis alijs vnum tandem dinale Bellarminum in libro de Seruile ecclesiasticis in Augulino, in consuetudine sub nomine B. Augulini ad Eremitam: *Sermones ad fratres in Eremo videtur esse confecti: dicit enim autor illorum sermonum dixisse in solitudine cum monachis sermones istos habuisse: At constat ex Possidij, Augulini, Augulini post baptismum datum redisse in Patriam, ad propriam domum, tres annos cum pauca amicis suis in ciuitate. Deinde factum presbyterum Hipponeus habuisse intra ipsam Ecclesiam, ibique vitam apostolicam duxisse, non vtrique in Eremo. Denique factum Episcopum cum domino Episcopo vitam communem egisset, tunc duo sermones eius de communi vita facti inter sermones ad fratres in Eremo quos secundo, & quinquagesimo tertio, quæ siue iudicio collati inter sermones ad fratres, aut alios habitos esse: inde enim in Augulini monachorum quidem fuisse, siue dicit cum Eremitis, sed in ciuitate & Episcopo Clericum suum monasticam vitam duxisse. Minus, ex cuius sententia primò habentem eremitam aut monachum non accepto nomine monachi, vt contra Augulino factū presbytero edificata, non fuit monachorum, vel ere-*

apertissime distinguit.

Vel licet hoc testimonium Ecclesie satis, superque ad hanc veritatem probandam sufficere deberet, confirmatur nihilominus secundo loco hæc nostra assertio auctoritate Doctorum, ex quibus, ut Canonicos Regulares omittam, primo loco adduco Vincentium Beluacensem lib. 17. Specul. Hist. cap. 51. hæc ad verbum scribentem: *Falsus presbyter factus Monasterium Clericorum instituit, & caput vivere secundum regulam sancti Apostoli constituit.* Hic Autor floruit ante Diuum Thomam Aquinatem circa annu Domini 1250. quæntitate eruditionis fuisse constat, ut nonnullis in mentem venerit, ipsum D. Thomam ex illo multa accepisse ex ijs, quæ in 1. 2. & 2. 2. scribit: de quibus videtur Cardinalis Bellarmi, de scriptoribus Ecclesiasticis in D. Thom. obseruat. 3. Secundo adduco ipsum D. Thom. quem Pius V. in Bulla præcæta dicit, ordinasse ipsum Officium B. Patris Augustini, in quo hæc Antiphona reperitur: *Factus ergo Presbyter, &c.* Tertio adduco D. Antonium in 2. par. Hist. tit. 10. cap. 8. §. 2. ubi verba Beluacensis transcribens ait: *Comperita autem eius factus B. Patris Hippocensis Episcopus eum ad se accersit, & licet multum, Presbyterum ordinauit, & paucis intericulis, factus ergo Presbyter Monasterium clericorum mox instituit, &c.* Nec dissimilia scribit in 3. par. tit. 14. cap. 14. §. 2. quanquam non ex propria sententia loquatur, sed solum referendo verba Fratris Iordani de Saxonia.

Et pro multis alijs vnum tandem adduco Cardinalis Bellarminum in libro de Scripturis Ecclesiasticis in Augustino, in censura sermonum sub nomine B. Augustini ad Eremitas, ita scribentem: *Sermones ad fratres in Eremitis videntur magna ex parte falsi: dicit enim autor illorum sermonum, Augustinum degressi in solitudine cum monachis, ibiq. ad eos sermones suos habuisse: At constat ex Possidio in vita S. Augustini, Augustinum post baptismum Mediolani susceptum residisse in Patriam, ad propriam domum, & apert. ibiq. tres annos cum paucis amicis suis in commune vixisse. Deinde factum presbyterum Hippocensem, monasterium habuisse intra ipsam Ecclesiam, ibiq. cum nonnulla vitam apostolicam duxisse, non yunque in Eremitis, sed intra Urbem. Demique factum Episcopum cum cler. & suis in domo Episcopali vitam communem egisse: De qua etiam duo sermones eius de communi vita Clericorum, qui sunt inter sermones ad fratres in Eremitis quinquagesimus secundus, & quinquagesimus tertius, qui duo sermones sunt indico cellæ: at inter sermones ad fratres in Eremitis, argunt alios falsitatis esse: inde enim intelligi potest, S. Augustinum monachum quidem fuisse, sed non in solitudine cum Eremitis, sed in ciuitate, & Episcopali domo cum Clericis suam monasticam vitam duxisse. Hæc Bellarminus, ex cuius sententiâ primò habes, B. Augustinum eremitam aut monachum nunquam fuisse, accepto nomine monachi, vt contra distingo à B. Augustino factò presbytero adificatum in Ciuitate, non fuit monachorum, vel eremitarum, sed*

collegium virorum religiosorum, qui ab Eremitis, & Monachis distincti erant, tertio manifestas esse impossuras illorum, qui auctoritate Cardinalis Bellarmini probare contendunt, B. Augustinum vel eremitam, vel monachum fuisse, cum ille expressè neget, alia ratione fuisse monachum, nisi quia in ciuitate, & in Episcopali domo cum clericis monasticam vitam duxit.

CAPVT DECIMVM TERTIVM.

Eadem assertio auctoritate Possidij confirmatur.

Profirmatur eadem assertio testimonio apertissimo superius allegato ex Possidio in vita Augustini cap. 4. & 5. cuius verba & si superius recitata, non piget iterum ad pleniorè notitiam veritatis explicare: *Eodem, inquit tempore in Ecclesia Catholica Valerius Sanctus Episcopatum gerebat, qui cum stigaret Ecclesiastica necessitate de prouidendo, & ordinando Presbytero Ciuitati plebem Dei alloqueretur, & exhortaretur, iam scientes catholici Sancti Augustinum propositum, & doctrinam, manu iniecta, quoniam, & idem in populo se curus, & ignarus, quid futurum esset, allabat remouente, & vt in talibus consuetum est, Episcopo ordinandum intulerunt, & intra factus ergo Presbyter monasterium intra Ecclesiam mox instituit, & cum Dei serui vivere cepit secundum modum, & regulam sub sancto Apostolo constituta, &c.* Ex quibus verbis quoniam deprompta est antiphona illa, qua Ecclesia in officio B. Augustini recitur, factus ergo Presbyter monasterium Clericorum mox instituit, & Coriolanus in suo defensorio cap. 2. in 2. parte pag. 10. dicit, quod qui composuit illam antiphonam, certauit aut per malitiam, aut per inaduerentiam. Vt appareat non errasse, qui illam antiphonam composuit, sed verum sensum verborum Possidij assecutum, tria circa supradicta verba diligenter ponderanda sunt. Primum est, Augustinum non qualemcunque, non simplicem presbyterum postulatum fuisse, vel ordinatum, sed presbyterum Plebanum, qui plebem regeret, & curam animarum Ciuitatis exerceret. Hoc patet per prima illa verba: *Qui tam de prouidendo, & ordinando presbytero ciuitati plebem Dei alloqueretur, & exhortaretur.* Secundum est, quod subiungit Possidius: *Iam scientes catholici sancti Augustini propositum, & doctrinam, manu iniecta, &c.* Quæ verba indicant, Augustinum tunc neque monachum, neque eremitam fuisse, neque illius propositum fuisse ad eremum proficisci, & cum eremitis vivere, sed illius propositum fuisse continentiam, & vitam coelibem seruare, quod propositum omnibus Occidentalis saltem Ecclesie sacerdotibus necessarium erat. Alioquin si cognouissent, illum fuisse monachum, vel illius propositum fuisse vitam eremiticam du-

cam du-

vel quod
ricorum,
nunciat
ad per illi
ad magno
& clericis
posse con
quod in 2.
lis) Cano
cerant, in
presbyta
rione de
omnium
cepto Pa
nstitutus
monaste
instituto
ni confue
ris confi
to Prepo
ad sacros
entij ad

r assertio,
to D. Au
canit: Fa
um mox in
s sanctu a
non sit in
batum ab
anno
dei. Et illi
edraibus,
ugubina,
ana, & Va
onicis cap.
res, sed e
stinianos:
im Breui
ario eidi
dicebatur
Nam fra
nnu 1320.
in suo tem
enim etiam
non tamen
quod cri
Antiphona,
um mox in
bis etiam
quod fecit
es Clericos.
eno, multi
nem Ioan
tuit, sed
ve vides,
lino factò
s libentif
Monachis

apert.

LAH